

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Godsdienstige praktijken: biechten, preken en geweld

13 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een antwoord dat aangeeft dat deze praktijk inderdaad normatief genoemd kan worden 0
- De praktijk van het biechten is gericht op beoordeling van gedrag 1
- De praktijk moet (correct) worden uitgevoerd 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Al lijkt dit een privé praktijk, www.biechten.be is een normatieve praktijk 0
- De praktijk van het biechten is gericht op beoordeling van gedrag 1
- Het ritueel en de boetedoening behoort te worden volbracht, anders is er geen vergeving 1

14 maximumscore 5

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- de andere voorwaarden waaronder Habermas de openbare rol van religie rechtvaardigbaar vindt: 3
 - afzien van geweld
 - accepteren van gewetensvrijheid
 - accepteren van gezag van wetenschap en grondwet
- redenen waarom Habermas de praktijken van Rizwi niet rechtvaardigbaar vindt (twee van de volgende): 2
 - Rizwi lijkt geweld te legitimeren
 - Rizwi lijkt de in de grondwet verankerde rechten van burgers met voeten te treden
 - De gewetensvrijheid is in het geding: je kunt lichamelijk niet in staat zijn om driemaal per dag te bidden

voorbeeld van een goed antwoord:

- Habermas accepteert de openbare rol van religie als de gelovigen geen geweld gebruiken, de gewetensvrijheid van anderen respecteren en het gezag van grondwet en wetenschap aanvaarden 3
- Rizwi dreigt met straffen en dat recht is volgens de grondwet voorbehouden aan de overheid 1
- Als je door een ziekbed niet in staat bent om driemaal op een dag te bidden kom je in gewetensnood 1

Vraag	Antwoord	Scores
15	maximumscore 4	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	• een weergave van Foucaults opvattingen over macht: ze is productief en anoniem (of onzichtbaar)	1
	• een weergave van Foucaults opvatting over rationaliteit: deze is historisch ontwikkeld	1
	• een verschil met de visie van Habermas macht is zichtbaar en inperkend	1
	• rationaliteit bij Habermas is universeel /niet historiserend	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	• Foucault benadrukt de productieve kanten van macht: welke ordening wordt door de macht van Rizwi geschapen of versterkt en hoe is die ontstaan? Foucault zoekt naar de onzichtbare, anonieme kanten van macht in instituties en structuren en op individueel niveau in de normalisering	1
	• Habermas houdt het meer bij de zichtbare, onderdrukkende kanten van macht. Habermas zou in zijn analyse van het geval Rizwi vooral uitgaan van de inperkende kanten van macht: inperking van de vrijheid van individuen waartegen de grondwet en de wetenschappelijke kennis moet beschermen. Habermas besteedt nauwelijks of geen aandacht aan de anonimiteit ervan	1
	• Bij Foucault is rationaliteit historisch ontwikkeld en dus veranderlijk	1
	• Habermas veronderstelt een universele notie van instrumentele of communicatieve rationaliteit	1
	<i>Opmerking</i> <i>Ook goed is: Habermas plaatst rationaliteit tegenover irrationaliteit. Foucault weigert dat.</i>	
16	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	• een omschrijving wat Foucault onder pastorale macht verstaat: verschuiving van machtspraktijken van het individueel religieuze gebied naar collectieve, aards gerichte, sociale 'bemoeizorg'	1
	• een uitleg van het verband tussen pastorale macht en disciplineren: pastorale macht is verschoven van individuele vormende macht naar individuele én groepsgerichte macht (pastorale macht)	1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> De kerk oefende in de voormoderne tijd christelijke zorg uit gericht op het individuele zielenheil. Deze vorm van machtsuitoefening verdween niet maar kreeg een moderne vorm toen ze onderdeel werd van het functioneren van ziekenhuizen, gevangenissen en dergelijke. De macht verschoof van het religieuze gebied naar het gehele sociale lichaam dat doordrongen werd van individuele, aards gerichte heilszorg Die zorg was tevens disciplinerend, omdat ze normatief gericht was: zorg was ondersteuning van het normale en afwijzing van het abnormale; slechte opvoeders moeten via pedagogische hulp goede opvoeders worden, slecht onderwijs moet verbeterd worden, gekken moeten worden opgesloten en genezen 	<p>1</p> <p>1</p>
17	maximumscore 2	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> de argumentatie van Qutb om religieus geweld te gebruiken: aantasting van de privésfeer door de staat en dus van de mogelijkheid een gelovige moslim te zijn in woord en daad een beargumenteerd standpunt dat aangeeft of het criterium dat Qutb hanteert om de juiste keuze te maken tussen gewetensvrijheid en de macht van de staat juist is: Qutb meent dat de individuele gewetensvrijheid boven alles gaat 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Qutb meent dat als de staat het een individuele gelovige onmogelijk maakt een moreel leven te leiden door de privésfeer binnen te dringen, de moslim over mag gaan tot geweld. Hij legitimeert geweld op grond van individuele gewetensvrijheid Ik ben het eens met dit standpunt van Qutb: het recht op je eigen wijze jouw God te dienen gaat boven alles vooral als het je onmogelijk wordt gemaakt op je eigen manier je geloof in praktijk te brengen. De macht van de staat mag zich niet tot in het privé-gebied van het geloof uitstrekken: ze moet beperkt blijven, anders wordt ze totalitair en onmenselijk 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>of als laatste deelantwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik ben het oneens met Qutb: er zijn grenzen aan de reikwijdte van het individuele geweten. Als je gewetensvrijheid in het gedrang komt, zijn er andere wegen om daartegen te protesteren dan door gebruikmaking van geweld. Wie het criterium dat Qutb hanteert tot het zijne maakt, stelt de individuele gewetensvrijheid boven alles, maar verschaft zichzelf zo een vrijbrief voor geweld. In mijn waardehiërarchie staat geweldloosheid duidelijk hoger genoteerd dan gewetensvrijheid. Geweld is een prijs die je daarvoor niet mag en moet betalen, omdat zij in haar uitwerking mogelijk zelf ook weer de ander van zijn gewetensvrijheid berooft. Geweldsuitoefening is een middel dat door geen enkel doel wordt geheiligd 	<p>1</p>